ಸೃಜನಿ

SRUJANI: Indian Journal of Innovative Research and Development (SIJIRD)
Volume-4 Issue 6, January-February 2026, Pp. 82-89
Bi-Monthly, Peer-Reviewed, Open Access, Indexed Journal

I S S N: 2583-3510
SIRDF
JOURNALS
editor@srujani.in
www.srujani.in

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ (ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ)

ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಡಿ.ಆರ್
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕೊರಟಗೆರೆ

Abstract:
ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ನವಶಿಲಾ ಯುಗದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಮಾನವ ವಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸವು ವಿವಿಧ ರಾಜವಂಶಗಳ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತವು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಇತಿಹಾಸದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಇಂದಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಲವಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

Keywords: *ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ರಾಜವಂಶಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು*

ಪೀಠಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ತನ್ನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು, ನವಶಿಲಾ ಯುಗದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಕಸಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜವಂಶಗಳು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ

Please cite this article as: ರೇಣುಕಾ, ಡಿ.ಆರ್. (2026). ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ (ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ). *ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್*, 4(6), 82–89

ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಕಾಸವು ಕೇವಲ ರಾಜವಂಶಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ನಗರೀಕರಣ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಥವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಚಳುವಳಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದವು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು (Inscriptions) ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಪುರಾತತ್ವ ಅವಶೇಷಗಳು ಮಾನವನ ನೆಲೆ/ವಾಸ, ನಗರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು—ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದವು—ಆ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಬರಹಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗ್ರೀಕ್, ಅರಬ್ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ದಾಖಲಾತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಗಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ಭೂತಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳ ಸಂಕಲನವಾಗಿರದೆ, ಅದು ಸಮಾಜದ ವಿಕಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸವು ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಆರಂಭವನ್ನು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3000ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 4ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ನವಶಿಲಾಯುಗ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3000–1200), ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1200–300) ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಯುಗ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ)ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ವಾಸ, ಕೃಷಿ, ಲೋಹ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಸಮಾಜಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ರಮೇಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಮಸ್ಕಿ, ಹಂಪಿ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಪುರಾತತ್ವ ಅವಶೇಷಗಳು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮಾನವ ವಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಮಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 273–232) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೌರ್ಯರು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನ) ಅಶೋಕನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಂತರ ಸಾತವಾಹನರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 3ನೇ ಶತಮಾನ) ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದ್ದು, ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯ

ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರು. ಕದಂಬರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 345–540) ಬನವಾಸಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಮೊದಲ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜವಂಶವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಗರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 350–1000) ತಲಕಾಡನ್ನು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು; ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೋಮಟೇಶ್ವರ ಪ್ರತಿಮೆ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 981) ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದವು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 10ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ). ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅಹಿಂಸಾ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿದವು. ಸಮಾಜವು ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದವು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000ರಿಂದ ಮುಂದುವರಿದ) ಇದ್ದರೂ, ನದಿ ತಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ) ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವೃದ್ಧಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಸಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1–3ನೇ ಶತಮಾನ) ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಪುರಾತತ್ವ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಅಶೋಕನ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯ ಶಾಸನಗಳು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನ) ಆಡಳಿತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬ ಶಾಸನಗಳು (ಕ್ರಿ.ಶ. 4–5ನೇ ಶತಮಾನ) ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ತಲಕಾಡು ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಜೈನ ಶಿಲ್ಪಗಳು (ಕ್ರಿ.ಶ. 9–10ನೇ ಶತಮಾನ) ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಇತಿಹಾಸವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 6ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 17ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಏರುಪೇರು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 543–753) ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐಹೊಳೆ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟ ತಲುಪಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹಂತವಾಗಿದೆ. ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು

(ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 753–973) ಮಾನ್ಯಖೇಟವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು; ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋರಾದ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನ) ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಅದ್ಭುತ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 973–1189) ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರು. ಹೊಯ್ಸಳರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1000–1346) ಬೇಲೂರನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು, ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಹಳೇಬೀಡು ದೇವಾಲಯಗಳು ಅವರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1336–1646) ಹಂಪಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮಧ್ಯಯುಗದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕರು 1336ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಆಡಳಿತಕಾಲ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1509–1529)ದಲ್ಲಿ ಇದು ತನ್ನ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಪಾರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಹಂಪಿಯ ಪುರಾತತ್ವ ಅವಶೇಷಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಜಲವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹುಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಾಲಿಕತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದವು. ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದು, ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯವು ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅರಬ್ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮಧ್ಯಯುಗದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 634, ಪುಲಕೇಶಿ II ಕಾಲ) ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಂಪಿಯ ಶಾಸನಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಹಳೇಬೀಡು ದೇವಾಲಯಗಳ ಶಿಲ್ಪಗಳು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 12–13ನೇ ಶತಮಾನ) ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಲಾತ್ಮಕ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲ

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಇತಿಹಾಸವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 17ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 1947ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನಡೆದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ. ಈ

ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಡಳಿತ, ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆ, ಮತ್ತು ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1610–1761) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಮೈಸೂರನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಕಲಾ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಂಡುಬಂತು. ನಂತರ ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (1761–1799) ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಸೈನಿಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸೇನಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಗಳು (ಆಂಗ್ಲ–ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು, 1767–1799) ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

1799ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು, ಇದು 1947ರವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮಗಳು, ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು (19ನೇ ಶತಮಾನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ) ಮತ್ತು ದೂರಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪರಿಚಯಗೊಂಡವು. ಜೊತೆಗೆ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರ ನಡೆಯಿತು.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮಹತ್ತರವಾಗಿದ್ದವು. ಭೂಮಿಯ ಆದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ನಗದು ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆ ಕೃಷಿಕರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ನಗರೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ನಗರಗಳು ಆಧುನಿಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಹೊಸ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಉದಯವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯಿತು.

ಈ ಅವಧಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವಿವಿಧ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧಿಕೃತ ವರದಿಗಳು (ಗಜೆಟಿಯರ್‌ಗಳು, ಆಡಳಿತ ವರದಿಗಳು), ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳು ಹಾಗೂ ಭೂಸರ್ವೇ ದಾಖಲೆಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿವರ್ತನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಪಾಂತರಗಳ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1956ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಪುನರ್ರಚನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಆಧುನಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಆಧಾರಿತ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, 1956ರ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಯ್ದೆ ಮೂಲಕ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು; ನಂತರ 1973ರಲ್ಲಿ "ಕರ್ನಾಟಕ" ಎಂದು ಹೆಸರು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ವಿಧಾನಸಭೆ, ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಲಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಐಟಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ "ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಚಾಲಕಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ; ಆದರೆ, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕೂಡ ಎದುರಾಗಿವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತರಣೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಚಳುವಳಿಗಳು—ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಗಳು—ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿವೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪುನರ್ವಿಭಜನೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೂಪುರೇಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿವೆ. ನಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ರಾಜ್ಯದ ವಿಕಾಸದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಎಲ್ಲವು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಸಮನ್ವಯದ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಪರಂಪರೆ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು

ಹೊಂದಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ನಾಟಕ ರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳು, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯದ ಸಮನ್ವಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ; ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, "ಕರ್ಣಾಟಿಕ ಸಂಗೀತ" ಪರಂಪರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1484–1564) ಕರ್ಣಾಟಿಕ ಸಂಗೀತದ ಪಿತಾಮಹರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವರು ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಭೂತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ, ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿದಾಸ ಚಳುವಳಿ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿತು. ನೃತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭರತನಾಟ್ಯ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಾಚೀನ, ಮಧ್ಯಯುಗ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪಂಪ, ರನ್ನ ಮತ್ತು ಪೊನ್ನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 10ನೇ ಶತಮಾನ) ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದರು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಬ್ಬಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗಳು ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಭವವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಮೈಸೂರು ದಸರಾ, ಕರಗ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜನಜೀವನದ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ—ಹೊಯ್ಸಳ, ಚಾಲುಕ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಶೈಲಿಗಳು—ರಾಜ್ಯದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಕಲೆಯ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಿರಂತರ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು, ಇದು ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ರಾಜವಂಶಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೆ, ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ, ಕಲಾ ವೈಭವ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿದವು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತವು ಆಧುನಿಕ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, 1956ರ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾಷಾ ಆಧಾರಿತ ಏಕೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಗುರುತನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಐಟಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು

ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ–ನಗರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಇತಿಹಾಸದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಕಾಸವು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಫಲವಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುಮುಖ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಭವಿಷ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಅದರ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವ ವಾಸದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಈ ವಿಕಾಸಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜವಂಶಗಳ ಆಡಳಿತ, ಮಧ್ಯಯುಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಭವ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಆಧುನಿಕೀಕರಣದ ಹಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ. ಈ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತವು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಯುಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೆ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಾದ ಆಧುನಿಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ನೀಡಿದವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಗತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ಭೂತಕಾಲದ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಸಂಕಲನವಾಗಿರದೆ, ಅದು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ರೂಪುಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಈ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಠಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಲವಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಸಮತೋಲನಯುತ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಗೋಪಾಲ, ಬಿ. ಆರ್. (2008). *ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ*. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ.
- ಗೋವಿಂದ ರಾವ್, ಎನ್. (2010). *ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ*. ಸಪ್ನಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- ಕಾಮತ್, ಎಸ್. ಯು. (2001). *ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ*. ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಆರ್. (1987). *ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ*. ಆರ್ಕಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೇ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ.
- ರಮೇಶ್, ಕೆ. ವಿ. (1984). *ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳು*. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಎಸ್. ಎಸ್. (1950). *ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ*. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಶೇಖ್ ಅಲಿ, ಬಿ. (1998). *ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ*. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಾಶನ.